

MÉS EUROPA, MÉS ECONOMIA SOCIAL
10 / febrer / 2005 - L'Hospitalet

AMB LA CONSTITUCIÓ ES CONSOLIDA EL MODEL D'ECONOMIA SOCIAL DELS EUROPEUS

QUÈ DIU LA CONSTITUCIÓ EUROPEA?

- ❑ *Article I-3:* L'article I-3 diu que la Unió treballa pel **desenvolupament sostenible** d'Europa, recolzat en un creixement econòmic equilibrat i en l'estabilitat dels preus, una **economia social** de mercat altament competitiva, que **tendeix a la plena ocupació i al progrés social**, i a un nivell elevat de protecció i de millora de la qualitat del medi ambient (...). **La Unió combat l'exclusió social i les discriminacions, i promou la justícia i la protecció social, la igualtat entre les dones i els homes**, la solidaritat entre les generacions i la protecció dels drets de la infància. (...) La Unió fomentarà la **cohesió econòmica, social i territorial i la solidaritat entre els Estats** membres.
- ❑ *Article I-17:* La Unió disposarà de competència per a dur a terme **accions de suport, coordinació o complement**. Els àmbits d'estes accions seran, (...) a) la **protecció i millora de la salut humana**; c) la **cultura**; f) la **protecció civil**; e) l'**educació, la joventut, l'esport i la formació professional**.
- ❑ *Article I-32:* 1. El Parlament Europeu, el Consell i la Comissió Europea estaran assistits per un Comitè de les Regions i per un **Comitè Econòmic i Social**, que exerciran funcions consultives. (...) 3. El Comitè Econòmic i Social estarà **compost per representants de les organitzacions d'empresaris, de treballadors i d'altres sectors representatius de la societat civil, en particular en els àmbits socioeconòmic, cívic, professional i cultural**.
- ❑ *Article I-48:* La **Unió reconeixerà i promourà el paper dels interlocutors socials** en el seu àmbit, tenint en compte la diversitat dels sistemes nacionals. Facilitarà el diàleg entre ells, dins del respecte de la seva autonomia..
- ❑ *Article II-61:* La **dignitat humana és inviolable. Serà respectada i protegida..**
- ❑ *Article II-74* 1. Tota persona **té dret a l'educació i a l'accés a la formació professional i permanent**. 2. Aquest dret inclou la facultat de **rebre gratuïtament l'educació obligatòria**.
- ❑ *Article II-75:* Tota persona **té dret a treballar i a exercir una professió lliurement triada o acceptada**.
- ❑ *Article II-83:* La **igualtat entre dones i homes haurà de garantir-se** en tots els àmbits, inclusivament **en matèria d'ocupació, treball i retribució**. El principi d'igualtat no impedeix el manteniment o l'adopció de mesures que comporten avantatges concrets en favor del sexe menys representat.
- ❑ *Article II-84:* Els infants tenen **dret a la protecció i a les atencions necessàries** per al seu benestar.
- ❑ *Article II-85:* La Unió reconeix i respecta el **dret de les persones majors a portar una vida digna** i independent i a participar en la vida social i cultural.

- ❑ *Article II-86:* La Unió reconeix i respecta el dret de **les persones amb discapacitats** a beneficiar-se de mesures que **garanteixin la seva autonomia, la seva integració social i professional i la seva participació** en la vida de la comunitat.
- ❑ *Article II-89:* Tota persona té dret a **accedir a un servei gratuït d'ocupació**.
- ❑ *Article II-91:* Tot treballador té dret a **treballar en condicions que respectin la seva salut, seguretat i dignitat**.
- ❑ *Article II-93:* Es garanteix la **protecció de la família en els plans jurídic, econòmic i social**.
- ❑ *Article II-94:* La Unió **reconeix i respecta el dret d'accés a les prestacions de seguretat social i als serveis socials** que garanteixen una protecció en casos com la maternitat, la malaltia, els accidents laborals, la dependència o la vellesa, així com en el cas de pèrdua d'ocupació, segons les modalitats establertes pel dret de la Unió i les legislacions i pràctiques nacionals.
- ❑ *Article II-95:* Tota persona té **dret a accedir a la prevenció sanitària i a beneficiar-se de l'atenció sanitària (...)** es garantirà un nivell elevat de protecció de la salut humana.
- ❑ *Article III-117:* En la definició i execució de les polítiques i accions que preveu esta part, la Unió tindrà en compte les exigències relacionades amb **la promoció d'un nivell d'ocupació elevat, amb la garantia d'una protecció social adequada, amb la lluita contra l'exclusió social i amb un nivell elevat d'educació, formació i protecció de la salut humana**.
- ❑ *Article III-209:* La UE tindrà com a objectiu **el foment de l'ocupació, la millora de les condicions de vida i de treball per a fer possible la seva equiparació per la via del progrés**, una protecció social adequada, el diàleg social, el desenvolupament dels recursos humans per a aconseguir un nivell d'ocupació elevat i durador, i la lluita contra les exclusions.
- ❑ *Article III-214:* Cada Estat membre **garantirà l'aplicació del principi d'igualtat de retribució entre treballadores i treballadors** pel mateix treball o per un treball del mateix valor.
- ❑ *Article III-219:* (...), **es crea un Fons Social Europeu destinat a fomentar, dins de la Unió, les oportunitats d'ocupació i la mobilitat geogràfica i professional dels treballadors**, així com a facilitar la seva adaptació a les transformacions industrials i a l'evolució dels sistemes de producció, en especial per mitjà de la formació i la reconversió professionals.
- ❑ *Article III-220:* En particular, la Unió **intentarà reduir les diferències entre els nivells de desenvolupament de les distintes regions** i el retard de les regions menys afavorides.
- ❑ *Article III-222:* **El Fons Europeu de Desenvolupament Regional estarà destinat a contribuir a la correcció dels principals desequilibris regionals dins de la Unió** per mitjà d'una participació en el desenvolupament i en l'ajust estructural de les regions menys desenvolupades i en la reconversió de les regions industrials en declivi.
- ❑ *Article III-278:* **L'acció de la Unió, que complementarà les polítiques nacionals, s'adreçarà a millorar la salut pública** i a prevenir les malalties humanes i les fonts de perill per a la salut física i psíquica.
- ❑ *Article III-282:* **La Unió contribuirà al desenvolupament d'una educació de qualitat** fomentant la cooperació entre Estats membres i, si cal, reforçant i complementant la seva acció. Respectarà plenament la responsabilitat dels Estats membres pel que fa als continguts de l'ensenyança i l'organització del sistema educatiu, així com la seva diversitat cultural i lingüística.

SITUACIÓ A CATALUNYA I A ESPANYA

Catalunya

- Fons Europeus: Les perspectives financeres 2000-2006 han suposat per Catalunya 4.440 milions d'euros, representa un 8,2% del total espanyol, i un 45% només per objectiu 2. Això implica entre la despesa europea directa i la que arrossega, més de 7.600 milions d'euros en aquests sis anys.
- El Govern català defensa l'establiment d'un període transitori del Fons de Cohesió -o d'un mecanisme financer equivalent a partir de 2007- per a totes les Comunitats Autònomes de l'estat espanyol.
- Esforç del Pressupost de la Generalitat:
 - **Els Pressupostos de la Generalitat pel 2005 donen resposta als principals eixos de la societat del benestar**; la justícia social, les infraestructures i el territori, la competitivitat de la nostra economia, per que sense economia productiva dinàmica i moderna no podem aspirar a millorar els nostres nivells de desenvolupament col·lectiu.
 - La inversió total prevista en els Pressupostos de l'any 2005 significa **un creixement del 65,1% respecte la de l'any anterior**.
 - La inversió del conjunt del sector públic prevista en els Pressupostos de l'exercici 2005 és de **669 euros per habitant**. En el període 1996-2003, la inversió per habitant no havia assolit mai el llindar dels 400 euros.
 - La part més significativa del pressupost (**12.525 milions d'euros**) es destina a **finalitats de política social, això representa prop d'un 60% dels recursos pressupostats**.
- Educació: L'esforç del Govern de la Generalitat en matèria educativa s'ha transformat en **augment dels recursos humans, econòmics i d'equipaments**. Així l'educació catalana compta actualment amb **3.600 docents més**, amb **78 centres nous en construcció**, amb una dotació econòmica important per la **reforma dels centres existents**, amb la **creació de noves places de llar d'infants fins arribar a 30.000 al 2007**, amb dotació econòmica per **avançar en la gratuïtat de l'educació infantil** i amb **70 nous cicles d'oferta en formació professional**.
- Salut: **A pesar del endeutament** que actualment pateix la sanitat catalana, s'està aconseguint, a través del Pla de Xoc del Departament, **reduir les llistes d'espera** dels centres de Salut. Per altra banda es disposa de **19 Centres d'Atenció Primària nous en construcció**, d'un **nou mapa socio-sanitari** que s'adapta a les necessitats territorials, de **160 professionals nous** al Institut Català de la Salut, i de la **creació del Centre de Recerca en Medicina Regenerativa de Barcelona (CIMRB)**.
- Benestar: Augment del **complement de les pensions més baixes**, que passa de 300 a 600€ anuals, amb un augment del 20%. **Ajuts per a famílies en situació d'especial vulnerabilitat** amb part múltiple de tres o més infants, de 240 fins a 320€ per família i anualment fins als 12 anys. Aportació de 457 milions d'euros per **atendre a persones amb situació de dependència**, 38 m€ per integrar a **persones amb discapacitat** i 103 m€ per la **lluita contra la pobresa**. Nova creació de 1.398 **places residencials** i 512 **d'atenció diürna**.
- Ocupació: La taxa d'atur catalana, al finalitzar el 2004, va ser del 8'8% (**1.300 aturats menys i 10.900 ocupats més**), la mateixa que a Europa i 1'5 punts per sota de l'espanyola. Pel que fa a la taxa de temporalitat, Catalunya **s'ha situat en el 21,3%** durant el 2004 (un 22,4% al 2003). **36.400 dels contractes** que es van signar l'any passat **han estat fixos** i ha augmentat la productivitat.

- Habitatge: **Increment del pressupost de la Secretaria d'Habitatge en un 46%** respecte l'any 2004, per tal d'impulsar el Pla de l'Habitatge.
- Cohesió Social: Llei de millora de barris, àrees urbanes i viles que requereixen atenció especial i aprovació del decret de desenvolupament de la llei, en aquest sentit el Govern ha aprovat una despesa de 99M€.

Espanya

- Pel que fa a Espanya cal destacar inicialment els següents trets:
 - Des de 1987 fins a 2003, Espanya **ha rebut de la UE 183.636 milions d'euros** amb un **saldo net positiu de 85.269 milions d'euros**. Això suposa un **saldo net anual sobre el seu PIB d'un 0,8% des de 1987**.
 - Les ajudes de la UE generen **uns 298.000 llocs de treball anuals** a tota Espanya.
 - La nostra **renda per càpita** era al 1986 d'un 68% respecte a la mitja europea. Actualment estem a un 86%, la qual cosa representa **18 punts percentuals de convergència en 19 anys**.
 - Només entre 2000 y 2003, els **fons socials de la UE han arribat a prop de 16 milions de persones**. Els principals beneficiaris són aturats, joves, dones i col·lectius amb especials problemes d'inserció laboral.
 - **Els fons de la UE han finançat 4 de cada 10 quilòmetres d'autovies i autopistes**.
- En el terreny de la política social,
 - S'ha impulsat el diàleg i **s'han millorat prestacions socials bàsiques**.
 - S'han incrementat els **fons destinats a beques**.
 - Ha augmentat fins a **513 euros al mes el Salari Mínim Interprofessional** (es situarà en **600 euros al mes al final de la legislatura**);
 - S'ha impulsat una **nova política** d'ajuts per afavorir **l'accés a l'habitatge**;
 - S'han **augmentat les pensions mínimes**, les quals recuperaran, per primera vegada en vuit anys, poder adquisitiu (**300.000 ciutadans i ciutadanes** en resultaran **beneficiats a Catalunya**).
 - Revalorització de les pensions; Increment de les pensions per desviació del IPC a l'any 2004, Revalorització del 2% pel 2005, Millora addicional de mínims. **Això afectarà a més de 3,5 milions de pensionistes a tota Espanya**.
 - Augment del 8% per les famílies que viuen amb un única pensió mínima (cònjuge a càrrec), d'un 6,5% pels pensionistes individuals (jubilat, viudes, incapacitats) amb pensions mínimes, i d'un 4,5% per les pensions no contributives (que tenen complements autonòmics) i el SOVI (compatible amb les pensions de viduïtat durant el 2005). Les pensions contributives superiors a les mínimes es revaloritzaran un 3,5%.
 - S'ha elaborat el **llibre blanc de la dependència** com a treball previ a la futura llei de la dependència.
 - Per primera vegada les persones amb situació de dependència formen part de l'agenda política del Govern de l'Estat que impulsarà un **sistema universal d'atenció a les persones dependents**.
 - Violència de gènere. És la primera llei que ha aprovat el govern de Zapatero.
 - **Augment d'un 6,5% per ajudes a les famílies amb fills discapacitats**.

PER QUÈ HEM DE DIR SÍ A LA CONSTITUCIÓ EUROPEA?

La Constitució Europea suposa el primer pas endavant en la **creació d'un espai de solidaritat** on tots els **ciutadans tindran els mateixos drets i deures**. Això suposa el tret de sortida d'una veritable **comunitat política** i no tan sols econòmica.

La Constitució permet d'aquesta manera que Europa compti amb un marc de principis polítics fonamentals **que consolidin el lideratge de la política comú sobre el marc econòmic**, consolidant així els progressos realitzats fins ara en matèria d'integració econòmica i monetària i **posant en marxa un conjunt de polítiques decidides a nivell europeu**.

La Constitució Europea és el **pas endavant** que fa Europa **respecte a l'escenari de frustració que va suposar el Tractat de Niça**, per la seva falta de solucions concretes als reptes tant importants que Europa té actualment.

El model social europeu, de solidaritat i dinamisme emprenedor, necessita, després de la integració econòmica, d'un marc constitucional **que fonamenti la generació de polítiques comunes per garantir a nivell europeu, el que fins ara es garantia a nivell estatal, un Estat del Benestar potent**. La combinació de mercat europeu amb estats del benestar estatals, és una combinació inestable que amb la Constitució Europea troba el seu punt d'inflexió cap a pervivència del model social europeu. **No pot haver Europa Social sense Europa Política, la Constitució crea els fonaments d'aquesta Europa Política**.

Europa, una vegada consolidada com a receptor de sobirania en matèria econòmica i monetària, obté amb la seva Constitució, **els mecanismes polítics que li permetran exercir com a contrapès eficient al mercat**. Davant la pèrdua de sobirania dels Estats en front del mercat, Europa representa, amb la Constitució, la **garantia de sobirania política en front el poder econòmic**.

La Constitució Europea aporta, en la categoria de competències compartides, **valor afegit** a l'acció dels estats membres, **en la política social i en les polítiques de cohesió social, econòmica i territorial**. I a més afegeix a com a competències de suport, un **complement** a l'acció dels estats en matèries com la **protecció i millora de la salut humana o l'educació**, joventut i formació professional.

La Constitució incorpora, cosa que fins ara no recollia cap tractat, **objectius de plena ocupació, lluita contra l'exclusió social, desenvolupament sostenible, justícia social i economia social de mercat**. (Article I-3).

Una de les principals innovacions de la Constitució és el **reconeixement europeu dels drets socials** (Article II-94). La Constitució **reconeix com instrument del diàleg social europeu una cimera social tripartida** que reuneix regularment el President del Consell Europeu, el President de la Comissió i les parts socials (en particular, la Confederació Europea de Sindicats).

Pel que fa al Govern Econòmic, la Constitució marca un vincle específic entre la **coordinació de les polítiques econòmiques i la coordinació de les polítiques d'ocupació**.

La Constitució Europea aporta una **clàusula social** que s'aplica al conjunt de les polítiques de la Unió i **permet anul·lar tot acte que no tingui en compte la dimensió social**.

La Constitució Europea consolida **el Fons Social Europeu i el Fons Europeu de Desenvolupament Regional** com instruments prioritaris per **millorar la cohesió, la justícia social, la igualtat d'oportunitats entre tots els ciutadans de la Unió i l'equilibri territorial**.